

BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ VÀ TRÍ TUỆ - NỀN TẢNG XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI VỮNG MẠNH TOÀN DIỆN

Dương Văn Chánh, Hồ Phương Nguyên
Tiểu đoàn 3, trường Sĩ quan Lục quân 2

Tóm tắt: Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực biến động phức tạp, việc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh toàn diện là yêu cầu chiến lược. Hai yếu tố then chốt là bản lĩnh chính trị và trí tuệ quân sự. Bản lĩnh chính trị là “lá chắn tinh thần”, giúp quân nhân giữ vững lập trường, kiên định trước mọi thử thách, nhất là trước các luận điệu xuyên tạc, âm mưu “diễn biến hòa bình”. Trong khi đó, trí tuệ quân sự là “chìa khóa” hiện đại hóa quân đội, thể hiện qua khả năng tiếp cận, ứng dụng hiệu quả khoa học – công nghệ vào thực tiễn huấn luyện và chiến đấu. Bài viết nhấn mạnh sự kết hợp giữa bản lĩnh và trí tuệ cần được thực hiện đồng bộ qua các giải pháp: đẩy mạnh giáo dục chính trị, nâng cao chất lượng đào tạo, phát triển môi trường văn hóa quân sự lành mạnh và phát huy vai trò nêu gương của cán bộ chỉ huy. Kết luận khẳng định: sự hòa quyện giữa bản lĩnh chính trị và trí tuệ là nền tảng vững chắc để xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại – đủ sức bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong mọi tình huống.

Từ khóa: bản lĩnh, chính trị, trí tuệ, quân đội.

POLITICAL AND INTELLECTUAL CAPACITY - THE FOUNDATION FOR BUILDING A STRONG AND COMPREHENSIVE ARMY

Duong Van Chanh, Ho Phuong Nguyen
3rd Battalion, Infantry Officer School No. 2

Abstract: In the context of the complex and volatile world and regional situation, building a strong and comprehensive Vietnam People's Army is a strategic requirement. The two key factors are political mettle and military intelligence. Political mettle is a “spiritual shield” that helps soldiers maintain their stance and remain steadfast in the face of all challenges, especially against distorted arguments and “peaceful evolution” plots. Meanwhile, military intelligence is the “key” to modernizing the army, demonstrated through the ability to access and effectively apply science and technology to training and combat practices. The article emphasizes that the combination of courage and intelligence needs to be implemented synchronously through solutions: promoting political education, improving training quality, developing a healthy military cultural environment and promoting the exemplary role of commanding officers. The conclusion affirms: the combination of political courage and intelligence is a solid foundation for building a revolutionary, disciplined, elite, and gradually modern army - capable of firmly protecting the Fatherland in all situations.

Keywords: courage, politics, intelligence, army.

Nhận bài: 18/04/2025

Phản biện: 15/05/2025

Duyệt đăng: 19/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực có nhiều biến động nhanh chóng, phức tạp, khó lường; sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đặt ra những yêu cầu ngày càng cao đối với lực lượng Quân đội nhân dân Việt Nam. Để đáp ứng yêu cầu đó, việc xây dựng Quân đội vững mạnh toàn diện, đủ sức làm nòng cốt trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, là nhiệm vụ mang tính chiến lược. Trong quá trình đó, hai yếu tố cốt lõi giữ vai trò nền tảng là bản lĩnh chính trị vững vàng và trí tuệ sắc bén của cán bộ, chiến sĩ. Bản lĩnh giúp Quân đội giữ vững định hướng cách mạng, kiên định mục tiêu, lý tưởng chiến đấu; trong khi trí tuệ là cơ sở để tiếp thu tri thức khoa học – công nghệ quân sự hiện đại, làm chủ vũ khí, trang bị kỹ thuật, và vận dụng linh hoạt vào thực tiễn.

Hiện nay, các thế lực thù địch không ngừng gia tăng hoạt động “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, gây ảnh

hưởng đến tư tưởng, lập trường của quân nhân. Trong điều kiện đó, nếu thiếu bản lĩnh chính trị, cán bộ, chiến sĩ có thể dao động, mất phương hướng. Đồng thời, cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang đặt ra yêu cầu cấp thiết về nâng cao trình độ trí tuệ, khả năng tư duy sáng tạo và năng lực thích ứng nhanh của mỗi quân nhân. Vì vậy, củng cố và phát triển bản lĩnh chính trị, trí tuệ quân sự không chỉ là yêu cầu khách quan mà còn là động lực để xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại – đủ sức bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong mọi tình huống.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Bản lĩnh chính trị - lá chắn tinh thần của người lính

Trong dòng chảy của lịch sử dân tộc, hình tượng người lính luôn gắn liền với sự kiên cường, bất khuất, với tinh thần sẵn sàng xả thân vì nghĩa

lớn. Người lính không chỉ là lực lượng chiến đấu trực tiếp trên các mặt trận mà còn là biểu tượng sống động của chủ nghĩa anh hùng cách mạng. Tuy nhiên, trước những biến động không ngừng của tình hình chính trị, xã hội hiện đại – đặc biệt trong bối cảnh các cuộc chiến tranh không còn giới hạn bởi súng đạn mà diễn ra cả trên không gian mạng và mặt trận tư tưởng – thì bản lĩnh chính trị chính là “lá chắn tinh thần” không thể thiếu đối với mỗi quân nhân. Đó là nền tảng giúp người lính vững vàng trước mọi thử thách, kể cả trong thời bình lẫn thời chiến, trong huấn luyện cũng như trong thực thi nhiệm vụ chiến đấu.

Bản lĩnh chính trị không chỉ đơn thuần là lòng trung thành với Tổ quốc hay lý tưởng cách mạng, mà còn bao hàm khả năng nhận thức sâu sắc và đúng đắn về tình hình chính trị – xã hội; thái độ kiên định, không dao động trước luận điệu thù địch; và niềm tin tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng. V.I. Lê-nin từng nhấn mạnh: “Trong mọi cuộc chiến tranh, rốt cuộc thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quân chúng đang đổ máu trên chiến trường” [4, tr.147]. Đây không chỉ là một nhận định mang tính khái quát sâu sắc, mà còn là kim chỉ nam trong việc xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân có bản lĩnh chính trị vững chắc. Kế thừa và phát triển tư tưởng đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định rõ: nhiệm vụ quân sự phải phục tùng nhiệm vụ chính trị; “Quân sự mà không có chính trị như cây không có gốc, vô dụng lại có hại” [3, tr.217]. Những quan điểm này không chỉ định hướng mà còn đặt nền móng cho việc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cả về tư tưởng, đạo đức và tổ chức.

Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam – đội quân mang bản chất giai cấp công nhân, đặt dưới sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng Cộng sản Việt Nam – thì bản lĩnh chính trị là tiêu chí hàng đầu để đánh giá phẩm chất người quân nhân cách mạng. Đây là cơ sở để giữ vững nguyên tắc “trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc”. Một người lính có bản lĩnh chính trị vững vàng là người luôn kiên định với chủ nghĩa Mác – Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, có thái độ rõ ràng trước đúng – sai, thiện – ác, giữ vững lập trường trong mọi tình huống. Bản lĩnh đó còn thể hiện ở sự sẵn sàng đối diện với hiểm nguy, biết phân tích, phản bác và “miễn dịch” với mọi luận điệu xuyên tạc, kích động do các thế lực thù địch tung ra. Việc nâng cao bản lĩnh chính trị cũng là một phần quan

trọng trong công tác xây dựng Quân đội về chính trị – một trong ba nội dung cốt lõi của xây dựng Quân đội nhân dân vững mạnh toàn diện hiện nay.

2.2. Trí tuệ - chìa khoá của hiện đại hoá quân đội

Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang phát triển mạnh mẽ, yêu cầu hiện đại hóa quân đội không chỉ dừng lại ở việc trang bị vũ khí, khí tài hiện đại, mà còn đòi hỏi phải phát huy tối đa năng lực trí tuệ của đội ngũ cán bộ, chiến sĩ. Trí tuệ ở đây không đơn thuần là tư duy lý luận, mà còn bao gồm khả năng vận dụng sáng tạo các thành tựu khoa học – công nghệ vào thực tiễn huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và xây dựng lực lượng. Đây là yếu tố có tính chất quyết định, đóng vai trò “chìa khóa” mở ra cánh cửa hiện đại hóa quân đội theo hướng bền vững và hiệu quả.

Ngay từ những ngày đầu của cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác lập một tư tưởng quân sự nhất quán: “người trước, súng sau”, nhấn mạnh vai trò then chốt của con người trong mọi thành công quân sự. Quân đội nhân dân Việt Nam ra đời trong hoàn cảnh vô cùng khó khăn, hầu như không có vũ khí, nhưng nhờ bản lĩnh và trí tuệ, đã từng bước thích ứng và giành chiến thắng. Trong trận đánh đầu tiên tại Phai Khắt – Nà Ngần, dù trang bị đơn sơ, nhưng nhờ sáng tạo trong chỉ huy và chiến thuật, lực lượng Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân đã đạt được chiến công lớn mà không có tổn thất sinh mạng. Đáng chú ý, người chỉ huy trận đánh là đồng chí Võ Nguyên Giáp, một giáo viên lịch sử – minh chứng cho năng lực tư duy và khả năng thích ứng linh hoạt trước tình hình chiến sự.

Trong các cuộc kháng chiến, quân đội ta luôn biết cách khai thác điều kiện địa hình và môi trường để triển khai chiến đấu, với nhiều sáng kiến độc đáo như bếp Hoàng Cầm – biểu tượng cho chiến thuật “đi không dấu, nấu không khói, nói không tiếng”. Trên không trung, các phi công điều khiển MiG-17 và MiG-21 đã sử dụng chiến thuật phục kích linh hoạt, đánh bại nhiều máy bay hiện đại của đối phương. Những thành công đó cho thấy trí tuệ luôn là thành tố không thể thiếu trong mọi thắng lợi quân sự.

Hiện nay, với điều kiện đào tạo tốt hơn, người lính có cơ hội phát huy sáng tạo trong nhiều lĩnh vực: cải tiến vũ khí trong điều kiện đặc thù khí hậu – địa hình; nghiên cứu y học trong điều trị tổn thương cột sống, dựng mô hình não từ ảnh cộng hưởng từ; thiết kế vi mạch trong lĩnh vực thông

tin liên lạc. Các công trình tiêu biểu đã được trao Giải thưởng Hồ Chí Minh, khẳng định bước tiến đáng kể của công nghệ quốc phòng Việt Nam.

2.3. Biện pháp kết hợp bản lĩnh chính trị và trí tuệ trong xây dựng quân đội vững mạnh toàn diện

Trong quá trình xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, việc kết hợp nhuần nhuyễn giữa bản lĩnh chính trị vững vàng và trí tuệ linh hoạt, sáng tạo được coi là yếu tố nền tảng, có vai trò quyết định đến chất lượng tổng thể và sức mạnh chiến đấu của quân đội. Đây không chỉ là yêu cầu khách quan trong thời kỳ hội nhập quốc tế sâu rộng và sự phát triển mạnh mẽ của khoa học – công nghệ, mà còn là nguyên tắc cơ bản trong việc xây dựng lực lượng vũ trang đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Để xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng vững mạnh toàn diện, việc kết hợp nhuần nhuyễn giữa bản lĩnh chính trị vững vàng và trí tuệ sắc sảo không chỉ là yêu cầu cấp thiết mà còn là giải pháp có tính chiến lược. Để hiện thực hóa điều này, cần triển khai đồng bộ các biện pháp từ nhận thức đến hành động thực tiễn

Một là, đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng là nhiệm vụ then chốt nhằm xây dựng bản lĩnh chính trị kiên định cho đội ngũ cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nhấn mạnh: “Lòng yêu nước nồng nàn, sự thống nhất về tinh thần và chính trị của nhân dân và quân đội xung quanh Đảng và Chính phủ đã giúp chúng tôi vượt qua những thử thách khó khăn không tưởng tượng được và tạo những điều kiện về chính trị, kinh tế và quân sự để chiến thắng” [3, tr.38 -39]. Nhận thức sâu sắc về tư tưởng đó, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cần tiếp tục được đổi mới mạnh mẽ, cả về nội dung lẫn phương pháp, phù hợp với từng lực lượng, từng cấp bậc và yêu cầu nhiệm vụ cụ thể của mỗi đơn vị. Việc quán triệt các chủ trương, đường lối quốc phòng – an ninh của Đảng là cơ sở quan trọng để mọi quân nhân cùng cố lòng trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc và nhân dân. Đồng thời, việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh phải trở thành hoạt động thường xuyên, thiết thực, góp phần nâng cao ý chí chiến đấu, tinh thần trách nhiệm và niềm tin chính trị, tạo nên lực lượng chính trị vững chắc, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Hai là, phát triển trí tuệ quân đội cần được thực hiện song song với việc nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ trong toàn lực lượng. Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ, tri thức và khoa học – công nghệ trở thành yếu tố cốt lõi quyết định hiệu quả, sức mạnh chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam. Vì vậy, các học viện, nhà trường trong quân đội cần tiếp tục đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp đào tạo theo hướng hiện đại, thực tiễn, gắn kết chặt chẽ giữa lý luận và thực hành, đồng thời thúc đẩy tư duy liên ngành và khả năng ứng dụng công nghệ cao. Bên cạnh đó, cần phát huy mạnh mẽ phong trào nghiên cứu khoa học, cải tiến kỹ thuật, nhất là trong các lĩnh vực chiến lược như vũ khí, trang bị, tác chiến điện tử và an ninh mạng. Tạo điều kiện để cán bộ, chiến sĩ không ngừng học tập, tiếp cận tiến bộ kỹ thuật, từng bước làm chủ công nghệ hiện đại, góp phần nâng cao sức mạnh tổng hợp và khả năng sẵn sàng chiến đấu của toàn quân.

Ba là, xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, kỷ luật nghiêm minh để nuôi dưỡng bản lĩnh chính trị vững vàng và phát triển tư duy sáng tạo cho cán bộ, chiến sĩ trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Môi trường sinh hoạt và công tác tập thể là yếu tố có ảnh hưởng sâu sắc đến quá trình hình thành phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cũng như năng lực trí tuệ của quân nhân. Một môi trường văn hóa tích cực, được tổ chức trên nền tảng dân chủ, đoàn kết, kỷ cương sẽ góp phần tạo động lực mạnh mẽ thúc đẩy tinh thần trách nhiệm, ý thức tự học, tự rèn luyện và khơi dậy tiềm năng sáng tạo trong mỗi cá nhân. Đặc biệt, trong bối cảnh hiện nay, khi quân đội không chỉ thực hiện nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc mà còn phải thích ứng linh hoạt với các thách thức an ninh phi truyền thống, môi trường đơn vị cần khuyến khích sự cởi mở trong trao đổi tri thức, tinh thần đổi mới sáng tạo và chủ động tiếp cận cái mới. Đồng thời, phải kiên quyết giữ vững nguyên tắc tổ chức kỷ luật, xây dựng nền nếp chính quy, nhằm hình thành ý thức tự giác chấp hành và nâng cao tính tổ chức – kỷ luật trong toàn quân. Qua đó, tạo điều kiện để phát triển đồng thời phẩm chất chính trị và năng lực trí tuệ, góp phần xây dựng quân đội vững mạnh toàn diện.

Bốn là, phát huy vai trò nêu gương và năng lực tổ chức thực hiện của đội ngũ cán bộ chủ trì, chỉ huy các cấp. Trong môi trường quân đội, người cán bộ không chỉ giữ vai trò trung tâm đoàn kết

nội bộ mà còn là tấm gương sáng về phẩm chất chính trị, đạo đức, tác phong công tác và năng lực tư duy sáng tạo. Họ chính là những người truyền cảm hứng, dẫn dắt tập thể vươn lên hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Trước yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới, việc xây dựng đội ngũ cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín cần được đặt lên hàng đầu. Cần đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng toàn diện cho cán bộ, đặc biệt là về bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn, năng lực tư duy khoa học và khả năng tổ chức thực tiễn. Cùng với đó, cần có cơ chế lựa chọn, sử dụng và đánh giá cán bộ công khai, minh bạch, trên cơ sở phẩm chất thực tiễn và hiệu quả công việc. Khi đội ngũ cán bộ chủ trì thực sự gương mẫu, có tư duy đổi mới và khả năng dẫn dắt, họ sẽ trở thành hạt nhân quan trọng trong quá trình xây dựng quân đội chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại hóa theo định hướng của Đảng.

Như vậy, việc kết hợp bản lĩnh chính trị và trí tuệ trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh toàn diện đòi hỏi một hệ thống giải pháp đồng bộ, toàn diện, bám sát thực tiễn và có chiều sâu. Đây là con đường đúng đắn, bền vững để bảo đảm cho quân đội luôn là lực lượng trung thành, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và nhân dân giao phó.

III. KẾT LUẬN

Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, việc phát triển Quân đội nhân dân theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại đòi hỏi một nền

tảng vững chắc cả về chính trị lẫn trí tuệ. Bản lĩnh chính trị là nhân tố giữ vai trò định hướng, bảo đảm cho quân đội tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh vì mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Trong khi đó, trí tuệ là động lực thúc đẩy đổi mới tư duy quân sự, tiếp thu thành tựu khoa học – công nghệ, nâng cao năng lực chỉ huy, tổ chức và tác chiến hiện đại. Sự kết hợp giữa bản lĩnh chính trị và trí tuệ không chỉ tạo nên thế cân bằng trong xây dựng quân đội vững mạnh toàn diện, mà còn phản ánh phẩm chất tiêu biểu của “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời đại mới. Đây là sự hòa quyện giữa lý tưởng và hành động, giữa truyền thống anh hùng và năng lực thích ứng với thời cuộc. Đặc biệt, trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực ngày càng phức tạp, đòi hỏi mỗi cán bộ, chiến sĩ phải không ngừng rèn luyện bản lĩnh chính trị vững vàng, đồng thời trau dồi kiến thức, kỹ năng và tư duy sáng tạo để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới. Do đó, xây dựng quân đội vững mạnh toàn diện trên nền tảng bản lĩnh chính trị và trí tuệ không chỉ là nhiệm vụ trước mắt mà còn là chiến lược lâu dài. Điều này cần được thể chế hóa bằng các chủ trương, chính sách cụ thể, đồng thời là trách nhiệm của toàn hệ thống chính trị, trong đó quân đội là lực lượng nòng cốt. Quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng và tư tưởng Hồ Chí Minh, Quân đội nhân dân Việt Nam sẽ tiếp tục khẳng định vai trò tiên phong trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, xứng đáng là lực lượng chính trị – lực lượng chiến đấu trung thành, tin cậy của Đảng, Nhà nước và nhân dân.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [2] Hồ Chí Minh, *Toàn tập, Tập 6 (2011)*, Nxb Chính trị quốc gia – Sự thật.
- [3] Hồ Chí Minh, *Toàn tập, Tập 7 (2011)*, Nxb Chính trị quốc gia – Sự thật.
- [4] V.I. Lê-nin, *Toàn tập, tập 41 (1977)*, Nxb Tiến Bộ.